

A tanuló kódszáma:

Državni izpitni center

N 2 2 1 1 3 1 3 1

**9.
osztály**

2022. május 4., szerda / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök: a tanuló által hozott kék vagy fekete töltőtoll vagy golyóstoll.

9. osztályos

ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS

ÚTMUTATÓ A TANULÓNAK

Figyelmesen olvasd el ezt az útmutatót!

Kódszámodat ragaszd, illetve írd be a jobb felső sarokban levő keretbe!

Mielőtt a feladatok megoldásába kezdenél, óvatosan tépd ki a mellékletet, amelyen a szövegek találhatóak!

Ezután figyelmesen olvasd el az egyes feladatok utasításait, és oldd meg a feladatokat!

Minden feladat esetében a választ az erre a célra kijelölt helyen írd a keretbe!

Írott betűkkel, olvashatóan írd, a helyesírási szabályoknak megfelelően!

Ha tévedtél, válaszodat húzd át, majd írd le a helyeset!

Az olvashatatlan válaszokat és a zavaros javításokat nulla ponttal értékeljük.

Ha valamelyik feladatot túl nehéznek találod, ne időzz sokat ott, inkább fogj hozzá a következő megoldásához!

Ha marad időd, a megoldatlan feladatokhoz később térj vissza!

Ha befejezted a munkát, még egyszer ellenőrizd a megoldásodat!

Bízzál önmagadban és képességeidben! Sok sikert kívánunk.

A felmérőlap terjedelme 16 oldal, ebből 1 üres.

N 2 2 1 1 3 1 3 1 0 3

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

A rajzfilmsorozat, amely meghódította a világot

Gusztáv, színes magyar animációs filmsorozat, 1964–1977; 120 epizód

Rendező: Nepp József, Dargay Attila, Jankovics Marcell és mások. Író: Dargay Attila.

Hang: Alfonzó (Gusztáv). Zeneszerző: Deák Tamás, Kovács Béla (7 rész), Pethő Zsolt.

(1.) A sorozat a jellemhibák kifigurázásáról szól, egyes epizódjai az emberi gyengeségeket teszik a nevetség tárgyává. Főhőse, Gusztáv ügyetlen, csetlő-botló átlagember. A sorozat mottóját, „Hát istenem, emberek vagyunk”, egy vicclapban megjelent írásból vette kölcsön a sorozat ötletadó gazdája, Nepp József. A széria fülbemászó főcímdallamát Pethő Zsolt, a Pannónia Filmstúdió állandó zeneszerzője komponálta. A sorozat hangji világa zörejekre épül, nélküli az artikulált emberi beszédet, Gusztáv nyökögéseit a kor neves komikus színésze, Alfonzó kölcsönözte.

(2.) Ez volt az első, kifejezetten felnőtt közönségnek szánt magyar rajzfilmsorozat. A címszereplő minden epizódban más-más szerep- és munkakörben jelenik meg, és más-más jellemvonásokat jelenít meg. Ebből kifolyólag minden egyes rész önálló rövidfilmként is megállja a helyét. Az 1960-as években készült, mozivetítésre szánt epizódok az egyéni jellemhibákra koncentráltak. A tíz évvel később készült részekben pedig háttérként már megjelent az akkori magyar valóság és társadalom is.

(3.) Az első hatvannyolc, moziban forgalmazott rész 1964 és 1968 között készült. 1975 és 1977 között pedig még ötvenkét rész született a Magyar Televízió megrendelésére. A *Gusztáv* zseniális alkotói Nepp József, Dargay Attila és Jankovics Marcell voltak, akik az ötletekért, a forgatókönyvekért és a grafikai tervezésért feleltek, illetve elbírálták a beérkező forgatókönyvötleteket. Történetjavaslatokat ugyanis nemcsak a stúdió belső munkatársai, hanem a nézők is küldhettek a Pannónia Filmstúdióba.

(4.) A sorozat nemzetközileg is sikeres karriert futott be, hiszen több mint hetven országban forgalmazták. Jugoszláviában a televízió a *Gusztáv*-epizódokat a fociközvetítések szünetében sugározta, ezért ott kimagasló nézettségre és népszerűsége tett szert a sorozat.

(5.) A kopasz, pocakosodó, nagyorrú Gusztáv alakja több alakváltáson ment keresztül, és a háttérrajzokban is több megközelítés fedezhető fel. A hatvanas években készült epizódokban a helyszínek grafikája minimalista, a tárgyi világ csak néhány laza ecsetvonallal volt felvázolva. A hetvenes években készített epizódok háttérgrafikája továbbra is vázlatos hatású, ám a korábbiakhoz képest már jóval részletesebb.

(6.) Több legenda is kering arról, miért pont a Gusztáv nevet adták a sorozat főszereplőjének. Az első névváltozatok között olyan elnevezések voltak, mint Ferenc, Dodó, Ottó és Princ. Az egyik verzió szerint Dargay Attila a közismert ostoba bohócfigura, Dummer August után keresztelte el Gusztávnak a sorozathóst. Egy másik visszaemlékezés szerint Dargay találomra rábökött egy névre a telefonkönyvben. A legvalószínűbb mégis az, hogy a rajzfilmhős az 1961-ben elhunyt Ilosvay Gusztáv polihisztor–orvos–zeneszerző emlékére kapta a nevét.

(7.) A hatvanas években gyártott *Gusztáv*-sorozattal érték be, illetve indultak el pályájukon a korszak meghatározó alkotói: Dargay Attila, Nepp József, Jankovics Marcell, Gémes József és Ternovszky Béla, akik így szereztek rutint a felnőtteknek szóló rajzfilmkészítésben. Ezt később olyan sikeres sorozatokban kamatoztatták, mint az *Üzenet a jövőből – A Mézga család különös kalandjai* (1968–1969) vagy a *Kérem a következőt!* (1973–84). A sorozat hetvenes években készült epizódjaiban tanulta ki a szakmát több neves animátor és rendező is, köztük Hernádi Tibor, Maros Zoltán és Rófusz Ferenc. Utóbbinak a *Légy* című rajzfilmje 1980-ban Oscar-díjas lett. Ez volt az első Oscar-díjjal kitüntetett magyar film. A magyar animáció meghatározó műhelyét jelentő Pannónia Filmstúdió az 1970-es években a világ öt legjelentősebb animációs filmműhelye közé tartozott.

(A <https://filmarchiv.hu/hu> nyomán. A kép forrása: likebalaton.hu. Letöltve: 2021. január 25-én.)

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai *A rajzfilmsorozat, amely meghódította a világot* című szöveghez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Melyik állítás nem igaz a szövegre?

- A Ismerteti a rajzfilmsorozat keletkezésének történetét.
- B Bemutatja a sorozat főszereplőjét.
- C Említi a sorozat kapott díjait.
- D Felsorolja a sorozat alkotóit.

(1 pont)

2. A sorozatot készítő munkatársak közül szerinted melyiknek volt legtöbb érdeme annak létrehozásában? Indokold meg a választásodat!

(1 pont)

3. Válaszolj a szöveg 1. és 2. bekezdése alapján!

Mit gúnyoltak ki az alkotók a sorozatban? _____

Kiknek szánták az alkotók a sorozatot? _____

(2 pont)

4. Miért állják meg az egyes részek különálló filmként is a helyüket? Válaszolj a 2. bekezdés alapján!

(1 pont)

10. A 7. bekezdés alapján írd le két dolgot, ami jól bizonyítja, hogy a magyar rajzfilmgyártás abban a korban nemzetközileg elismert volt!

(2 pont)

11. Az 1. bekezdésben olvashatjuk, hogy a sorozat főcímdallama *fülbemászó*. Fogalmazd meg röviden, mit jelent ez!

(1 pont)

12. Írd az alábbi két idegen szó elé a magyar megfelelőjüknek a betűjelét!

_____ komikus

A rendkívül tehetséges

_____ zseniális

B szomorkás

C tréfás

D átlagos

(1 pont)

13. Alkoss a *telefonkönyv* összetett szó elő- és utótagjával egy-egy újabb, az alábbi két mondatba illő összetett szót! Ha kell, toldalékold is a szavakat! (Az előtag lehet utótag is, az utótag pedig előtag.)

Kristóf a születésnapjára új _____ kapott.

Karolina beiratkozott a muraszombati városi _____.

(2 pont)

N 2 2 1 1 3 1 3 1 0 9

18. a) Határozd meg az alábbi alárendelő összetett mondat fajtáját úgy, hogy karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A legvalószínűbb mégis az, hogy a rajzfilmhős az 1961-ben elhunyt Ilosvay Gusztávról kapta a nevét.

- A állítmányi
- B alanyi
- C tárgyi
- D határozói

(1 pont)

18. b) Alakítsd át az alábbi magyarázó mellérendelő összetett mondatot következtető mellérendeléssé!

A sorozat nemzetközileg is sikeres karriert futott be, hiszen több mint hetven országban forgalmazták.

(1 pont)

19. Bizonyára neked is volt vagy van kedvenc rajzfilmed. Mutasd be 6–8 mondatban (szereplők, történet...)! Fogalmazd meg, miért szeretted, illetve szereted, és kiknek ajánlanád!

A	B	C	D
3	1	1	1

II. RÉSZ

A II. rész feladatai a *Tanács a televíziózással kapcsolatban* című szöveghez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a mellékelt szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Melyik állítás igaz a szöveg műnemére és formájára vonatkozóan? Karikázd be a két helyes válasz betűjelét, illetve számát!

A	a szöveg lírai alkotás	1	formája szerint vers
B	a szöveg epikai alkotás	2	formája szerint próza
C	a szöveg drámai alkotás		

(1 pont)

2. Fogalmazd meg egy mondatban, kikhez szól a költő, és mire szeretné felhívni a figyelmüket!

(1 pont)

3. A vers egyes részeit nagybetűkkel írta a költő. Fogalmazd meg, mi lehetett ezzel a célja!

(1 pont)

4. Miért hagyják a vers szerint a szülők, hogy a gyerekeik tévézzenek?

(1 pont)

10. Írd ki a vers jobb oldali oszlopából a *gyerek* szó két rokon értelmű párját!

_____

(1 pont)

11. a) Melyik jelentés felel meg az alábbi mondatnak? Írd a vonalra a betűjelét!

_____ Az agya lágy lesz, mint a sajt.

A Puhább lesz az agya.

B Gazdagodik a tudása.

C Élesedik az esze.

D Tompul az agya.

(1 pont)

11. b) Milyen költői eszköz az a) feladat példamondata? Írd a vonalra!

_____

(1 pont)

12. A vers jobb oldali oszlopából írd ki egy-egy példát az alábbiakra!

Költői jelző: _____

Alliteráció: _____

(2 pont)

13. Írd a vonalakra a vers szerzőjének és műfordítójának a nevét!

Szerző: _____

Műfordító: _____

(1 pont)

16. Egyetértesz-e a költővel a televíziózással kapcsolatban? Fogalmazd és indokold meg a véleményed! A szöveged terjedelme 6–8 mondat legyen!

A	B	C	D
2	2	1	1

Összpontszám: 60

